

Nr 212.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till väganläggningar m. m. jämte i ämnet väckta motiöner. (3:e avd.)

I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 15 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående anslag *dels* till understödande av brobyggnader m. m., *dels ock* till anläggning och förbättring av vägar av olika typer m. m., som kunde komma att till riksdagen avlåtas, tillsvidare å extra stat för år 1919 beräkna följande reservationsanslag

1) till understödande av brobyggnader och företrädesvis mindre hamnbyggnader m. m. 900,000 kronor;

2) till anläggande eller förbättring av vägar m. m. 4,500,000 kronor;

3) till anläggande av enklare vägar i vissa delar av Norrland 750,000 kronor;

4) till anläggande av ödebygds- och utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands läns lappmarker 250,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 7 maj 1918 till riksdagen avlåten, till statsutskottet för förberedande behandling överlämnad proposition (nr 418), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor;

2:o) att på extra stat för år 1919 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservationsanslag av 900,000 kronor;

3:o) att besluta, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1919 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar

samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915;

4:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län;

5:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag till anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom nämnda län;

6:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag för anläggning av utfartsvägar inom samma län; samt

7:o) att för beredande av tilläggsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder till vissa företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, bevilja ett belopp av 5,000,000 kronor samt därav som reservationsanslag anvisa dels på extra stat för år 1919 1,500,000 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1918 1,500,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Vidare har i en av herr *I. Vennerström* m. fl. inom andra kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (nr 475) föreslagits riksdagen

1:o) att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor;

2:o) att på extra stat för år 1919 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

3:o) att besluta, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1919 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och

farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915;

4:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor att i enlighet med av vägsakkunnige angivna grunder användas till anläggning av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län;

5:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag till anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom nämnda län;

6:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag för anläggning av utfartsvägar inom samma län; samt

7:o) att för beredande av tilläggsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder till vissa företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, bevilja ett belopp av 5,000,000 kronor samt därav som reservationsanslag anvisa dels på extra stat för år 1919 1,500,000 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1918 1,500,000 kronor.

Slutligen har i en av herrar *H. Andersson* i Grimbo och *O. Olsson* i Kullenbergstorp inom andra kammaren väckt, till statsutskottet jämväl hänvisad motion (nr 217) föreslagits, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i villkoren för statsbidrags utgående till mindre fiskehamnsbyggnader, dels att detsamma kan utgöra högst 90 procent av hela byggnadskostnaden och hela detta belopp finge användas till själva arbetet och dels att menigheters m. fl. bidrag till arbetskostnader skall utgöra minst 10 procent av förenämnda kostnader.

I fråga om de skäl, motionärerna till stöd för sina förslag anfört, får utskottet hänvisa till motionerna.

Till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar har riksdagen sedan längre tid tillbaka årligen på extra stat beviljat anslag till belopp, som tid efter annan ökats, senast nästlidet år med 1,000,000 kronor, så att anslaget för år 1918 utgör 3,500,000 kronor.

Till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder har anslag anvisats sedan år 1894. Nämnade anslag utgick från början med 150,000 kronor och har sedan, tid efter annan, förhöjts, senast av 1917 års riksdag med 150,000 kronor, så att det för år 1918 utgår med 750,000 kronor.

Allmänna villkor och bestämmelser för delaktighet i nämnda bägge anslag äro upptagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915 samt i anledning därav utfärdade kungörelser den 27 juni 1914 och den 29 oktober 1915.

Till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län har riksdagen årligen å extra stat från och med år 1914 anvisat ett anslag av 500,000 kronor. Villkor och bestämmelser för erhållande av bidrag från ifrågavarande anslag finnas upptagna i kungörelserna den 14 november 1913 och den 29 oktober 1915.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts i mom. 4 framställda förslag, skulle sålunda jämväl Västernorrlands län, ehuru i mindre omfattning än de nordligaste länen, komma i åtnjutande av anslaget ifråga.

Till anläggande av s. k. ödebygdsvägar har riksdagen för vart och ett av åren 1910—1913 anvisat ett belopp av 30,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vidkommande först Kungl. Maj:ts under moment 1—6 i propositionen framställda förslag har utskottet väl ställt sig tveksamt inför frågan om lämpligheten av att under nuvarande finansiella läge tillstyrka ej mindre så betydande ökningar å förutvarande anslag för förevarande ändamål än även nya sådana, men har utskottet likväl med hänsyn till önskvärdheten av vägväsendets förbättring i allmänhet och framför allt i de norrländska länen ansett sig böra tillstyrka, vad Kungl. Maj:t i dessa moment föreslagit. Utskottet finner sig dock böra bestämt uttala, att för såväl enklare vägar som ödebygdsvägar skyldighet att tillhandahålla erforderlig mark skall åligga vederbörande intressenter, och kan utskottet sålunda icke biträda departementschefens mening att, i fråga om ödebygdsvägarna, undantag härvid skulle göras för tomt och åker.

Beträffande däremot Kungl. Maj:ts under moment 7 gjorda framställning har utskottet icke känt sig övertygat om, att behovet av tilläggsbidrag är så trängande, att anslag för ändamålet, särskilt icke till så betydande belopp varom här är fråga, nu bör beviljas. Och detta så mycket mindre som det förefaller utskottet synnerligen tveksamt, huruvida icke beviljande av efterskottsanslag av här ifrågasatt art

skulle ur ekonomisk synpunkt i hög grad ofördelaktigt påverka vägarbetenas planläggande och utförande och därigenom för statsverket framkalla nya betydande utgifter av nu icke överskådlig omfattning. Vid sådant förhållande har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till anslagsäskandet ifråga.

Av vad sålunda anförts följer, att utskottet icke kan biträda de av herr Vennerström m. fl. framställda yrkandena.

Vad beträffar den av herrar Andersson i Grimbo och Olsson i Kullenbergstorp väckta motionen har utskottet ej funnit tillräckliga skäl anförda för ändring av hittills gällande villkor för statsbidrags utgående till mindre fiskehamnsbyggnader. Dessa villkor synas nämligen utskottet, oavsett i vilken omfattning de blivit tillämpade, väl avfattade för det syfte, som därmed avsetts.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

I) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å de av herr Vennerström m. fl. samt herrar Andersson i Grimbo och Olsson i Kullenbergstorp väckta motionerna,

a) till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor;

b) på extra stat för år 1919 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservationsanslag av 900,000 kronor;

c) besluta, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1919 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915;

d) på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till an-

läggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län;

e) på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag till anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom nämnda län;

f) på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag för anläggning av utfartsvägar inom samma län;

II) att Kungl. Maj:ts framställning om beviljande av anslag för beredande av vissa tilläggsbidrag till förut anvisade understöd från anslagen till ovan berörda ändamål icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 7 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, H. F. Lamm, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, J. L. Widell, A. Pers,* greve *N. F. Posse, C. A. Stålberg* och *C. I. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson* i Diger-näs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *R. Anderson* i Råstock, *C. Persson* i Stallerhult, *J. Jönsson* i Revinge, *G. Odqvist, C. R. Jansson* i Falun, *W. Bäckström, A. J. Andersson* i Gävle, *O. Nilsson* i Örebro och *J. Erlansson*.

Reservationer

av herrar *S. H. Kvarnzelius, O. Bergqvist, A. Pers, C. I. Asplund, J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson* i Digernäs, *A. Anderson* i Råstock, *W. Bäckström, A. J. Andersson* i Gävle och *O. Nilsson* i Örebro, vilka ansett, att utskottet bort i stället för sin under mom. II gjorda hemställan föreslå riksdagen, att för beredande av tilläggsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder till vissa företag, för vilka

medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, bevilja ett belopp av 5,000,000 kronor samt därav som reservationsanslag anvisa dels på extra stat för år 1919 1,500,000 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1918 1,500,000 kronor;

av herrar *J. L. Widell* och *N. A. Nilsson* i Kabbarp, vilka ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i det i den av herrar Andersson i Grimbo och Olsson i Kullenbergstorp i ämnet väckta motionen angivna syftet.
